

א) ערפין כפ... ב) [למקמן נג...
ג) מ' קח: א] א [שמות כא],
ד) [למקמן נתיבות כ"ג],
ה) [ל' בר תמות:],
ו) [ד'ה ימלא],

תורה אור השלם

1. וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת אִישׁ
אוֹ אֶת אִשְׁהוֹ וְמָת סָקוּל
וְיִקְרַע אֶת הַשׁוֹר וְלֹא יִאָּבֵל
אֶת בְּשָׂרוֹ וּבָעַל הַשׁוֹר
יִקָּץ: שְׁמוֹת כ"א כח

גליון הש"ס

תוב' ד"ה אין בר' ואע"פ
דחתם לאו קמטא. וכ"כ
מו"ק לקמן דף מה ע"פ
ד"ה לא:

מוסף רש"י

שור האצטרדין. מנגח
הורג אשתי ושוקו הוא
לשם (ע"ז טו). אין
נוקדין לנכסי יתומין.
למטקן, אלא א"כ
רבית אוכלת בהן. שהיו
מחייבין לעוד טכס
שמות נכסין (ערוך כב).
משום מזוני. דכל זמן
שאינו גובה כתובת מניח
משלהם והו' פסולא דדיהו
(שם).

רבינו הגנאל

מתני'. שור של פיקח
שנגח שור של חרש
שוטה וקטן חייב. הא
גופה קשיא אמרת שור
חרש כולו, ואוקמה רבא
הכי, שור חרש שוטה
וקטן שנגחו שור שלפיקח
פטור, ואם החזיקו נגחין
מעמידין להן אפטורין
ומעידין להן בפני
אפטורא ומשוינן ליה
מועד דכי דרבי נגח ישלם
מן העלייה. ר' יוחנן אמר
מעליית יתומים דא"כ
כ"י יוחנן, וכן פסק ר"ח
ד"ל. ר' יוחנן אמר מעליית
יתומין. ואצ"ג דפליג רבי
יוסי בר חנינא עליה ואמר
מעליית אפטורא. ואמר
ר' יוסי דינא הוא נגחית
לעומקא דדינא, בהא
קיימי לן בר' יוחנן.

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

משום דהוי ליה ממון שאין לו הונעים. אי אמרת ליהו דעניי
מאן אתי תבע ליה לדינא אי תבע ליה עני א"ל לעני אחר יהיצנא
ליה: **מתני'** שור של חרש שנגח לשור של פיקח פטור. בגמ'
מפרש דאין מעמידין אפטורופוס לתם לגבות מגופו אצל צנזקי מועד
מעמידין אפטורופוס לשור היתומים

להיות במקום הצעלים לקיים והועד
בצעליו (וגזים הנזק מנכסי הקרקע
של יתומים אצל תם גדצייתו מגופו
הוא והוא מטלטלין אין מעמידין
אפטורופוס לכך כדאמרין צפ"ק
(דף י:). שיה כסף מלמד שאין צ"ד
נוקדין אלא לנכסים שיש להם אחריות
ואוקיימנא צימני. ואיכא דאמר טעמא
משום דפלגא נזקא קנסא ויתמי לאו
צני קנסא נינהו וקשיא לי א"כ מאי
לגבות מגופו דנקט ועוד לקמן
בשמעמין [ע"ג] אמרין צמועד למ"ד לך
תמות במקומה עומדת אינה נגצית
מן היתומים מהאי טעמא ואי טעמא
משום קנסא הוא צמועד מי הו'
קנסא הא לאו צחוקת שימור קיימי:
ומעידין צפן צפני אפטורופוס.
וקס"ד השתא דהאי מעידין צפס
דקאמר למצני ח"ג תמות וקשיא
רישא לקיפא ולאחר שלשה עדיות
נעשה מועד ומשלם נ"ש מעלייה:
חזר לפסוקו. דקסדר רשות משנה.
מועד שילא מרשות זה וכנס ליד
צעלים אחרים הרשות משנה את
דין העדאמת: **שור האצטרדין.** שמיוחד
לנגיחות ומלמדן אותו לכך:
גמ' אין מעמידין אפטורופוס.
לשור תם של חש"ו להיות אפטורופוס
במקום צעלים לקיים והועד בצעליו
ויגבה חצי נזקו מגופו: **הכי קאמר.**
שור של חרש שוטה וקטן שנגחו
והחזיקו נגחין מעמידין להם
אפטורופוס ולא לגבות ח"ג אלא
לשויה מועד דכי הדר נגח משלם
מעלייה: **אין נוקדין.** צ"ד לנכסי
יתומין לגבות מהן כלום ואפילו שטר
שכתב אציהם כדמפרש טעמא צמס'
ערפין [כג]. דיתמי לאו בני מעבד מלוה
נינהו אלא נטר עד דגלי ומפקי
ליה וגזי והתם מותצין ליה כמה
תיובת' ושנייהו צטרט שיש צו
רבית: **אלא אם כן רבית אולתה נהן.** שיה אציהן מנכרי
צרבית דחיישין להפסד שלהן ומוכרין בית דין מנכסיהן ופורעין
אותו חוב: **משום מוונני.** שכל זמן שלא יתנו לה כתובה
ניזונת משלהם: **דיינא הוא.** ולא קאמר דנוקדין לנכסי יתומים:
ממנעי

שלא יהא חוטא נשכר ונתביה לעניים אמר
רב מרי משום דהוי ממון שאין לו תובעים:
מתני' שור של פיקח שנגח שור של חרש
שוטה וקטן חייב ושל חרש שוטה וקטן
שנגח שור של פיקח פטור שור של חרש
שוטה וקטן שנגח בית דין מעמידין להן
אפטורופוס ומעידין להן בפני אפטורופוס
נתפקח החרש נשתפה השוטה והגדיל
הקטן חזר לתמותו דברי ר"מ רבי יוסי אומר
יהרי הוא בחזקתו ישור האצטרדין אינו חייב
מיתה שנאמר וְכִי יִגַּח וְלֹא שִׁיגִיחוּהוּ:
גמ' הא גופא קשיא אמרת שור של חרש
שוטה וקטן שנגח שור של פיקח פטור אלמא
אין מעמידין אפטורופוס לתם לגבות מגופו
אימא סיפא שור של חרש שוטה וקטן שנגח
ב"ד מעמידין להם אפטורופוס ומעידין להם
בפני אפטורופוס אלמא מעמידין להם
אפטורופוס לתם לגבות מגופו אמר רבא
הכי קתני ואם החזיקו נגחין מעמידין להם
אפטורופוס ומעידין להן בפני אפטורופוס
ומשויןן להן מועד דכי הדר ונגח לשלם
מעלייה מעליית מאן רבי יוחנן אמר מעליית
יתומין רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית
אפטורופוס ומי א"ר יוחנן הכי והאמר רב
יהודה אמר רב אסי יאין נוקדין לנכסי יתומין
אלא א"כ רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אמר
או לשטר שיש בו רבית יאו לכתובת אשה
משום מזוני איפוך רבי יוחנן אמר מעליית
אפטורופוסין רבי יוסי בר חנינא אמר מעליית
יתומין אמר רבא משום דקשיא דרבי יוחנן
אדרבי יוחנן משוית ליה לרבי יוסי בר
חנינא טועה והא רבי יוסי בר חנינא דדיינא
הוא נגחית לעומקיה דדינא אלא לעולם לא
תיפוך ומזיק שאני רבי יוחנן אמר מעליית
יתומים דאי אמרת מעליית אפטורופוס
ממנעי

ש"א יהא חוטא נשכר. והא דמשמע צפ"ק דכתובות (דף יא.

ושם) דלית ליה לרבא האי טעמא גזי גיורת שנתגיירה
פחותה מצת ג' שנים דמשמע ליה לרבא שאם היתה יכולה למחות
כשהגדילה לא היה לה קנס לא דמי דהתם הוא דמן הדין אין לה
קנס כלל ומשום שלא יהא חוטא
נשכר לא אמר דניתן לה הואיל ומן
הדין אין לה אצל הכא דמן הדין
יש לה אלא משום דבעיא למקנסה
כצרכא הוא דמשום שלא יהא חוטא
נשכר מוקמינן לה אדינא וצפרק
אלו נערות (כתובות דף לו:). אית ליה
שצויה משום דמוקמינן לה אקדושתה:
אין מעמידין אפטורופוס לתם
לגבות מגופו. תימה מאי
טעם דאין מעמידין דאין לומר משום
דאין צ"ד נוקדין אלא לנכסים שיש
להן אחריות כדאיתא צפ"ק (דף י:)
גזי שיה כסף ואוקמינן צימני דלא
דמי כלל דהתם מייירי צהויקו צמיי
האז ומשום דמטלטלי דימתי לא
משמעבדי לז"ח ואין לומר נמי דהיינו
טעם משום דפלגא נזקא קנסא ויתמי
לאו צני קנסא נינהו דלמ"ד פלגא
נזקא ממנונא מאי איכא למימר ועוד
אפילו צמועד למ"ד לך תמות
במקומה עומדת אינו גובה ח"ג של
לך תמות * ואע"ג דהתם לאו קנסא
אלא דינא וגם אין לומר משום דאיכו
גופיה כי מזיק פטור דפגיעתו רעה
ממונו לא נ"ש וצמועד צבדי רבנן
תקנה מפני תיקון העולם דכשהלכו
צעליו למדינת הים יחזיקו ליה דין
חרש ואע"ג דלא שייך האי טעמא
וגם אין לומר משום דמשתלם מגופו
חשו חכמים שלא יפקד שורו שהוא
דבר מסויים אצל צמועד דמשתלם
מכל דבר לא חשו דהא לר' ישמעאל
צ"ח הוא ויכול ללקוחה צווי וי"ל
דהטעם הוא כיון דחס רחמנא על
התם שלא ישלם נ"ש הלכך לגזי
יתמי חשו עלייהו וכן מי שלכו צעליו
למדינת הים כיון שאין להם צעלים
גמורים אלא ע"י תקנת צ"ד בהעמדת
אפטורופוס אקילו ציה רבנן וכן
המועד נמי צלד תמות אין מעמידין

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי' פ"ו מהלכות
נ"מ הלכה ג סמג עשין
סו טו"ש"ע ח"מ סי' תו
סעיף ה:
בא ב מיי' שם הלכה ג:
בב ג מיי' שם הלכה ו:
בג ד מיי' שם הלכה ה
ועיין בהשגות ובמ"מ
ופי' הלכה ח:
בד ה מיי' שם הלכה ד:
בה ו ז מיי' פ"ב מהל'
מלוה ולוה הלכה ג
סמג עשין לז טו"ש"ע ח"מ
סי' קי סעיף ה:

אפטורופוס כיון דחס רחמנא עליה למ"ד לך תמות במקומה עומדת
שאלו אין השור שיה חצי נזקו אין משלם אלא מגופו:

אלמא מעמידין אפטורופוס. וא"ת ונימא דרישא כגון שלא
היה אפטורופוס צשעת נגיחה וי"ל דהא מילתא
דפשיטא היא: **ואם** החזיקו נגחין. אין לפרש שנגחו שלש
פעמים ומעמידין אפטורופוס שאם יגח רביעית ישלם נ"ש דהניחא אי ליעודי תורא צעינן אלא אי ליעודי גצרא צעינן לא אייעד י צבאותה
דשאלו צחוקת תם דמוקי כגון שהכיר צו שהוא נגחן ואפילו החזיקו נגחנים ג' פעמים לא יעשה מועד עד שיחזור ויגח שלש פעמים
צרשות אפטורופוס: **ור' רבי יוחנן אמר** או לשטר שיש בו רבית. וא"ת והא טעמא דאין נוקדין משום דחיישין לזררי כדמפרש רב
הונא צביה דרב יהושע צפרק גט פשוט (צ"צ דף קעג. ושם) והתם פסקינן הלכתא כוותיה והכא לא שייך טעמא דזררי ורבא דהכי נמי
מפ' טעמא צפ' שום היתומים (ערבין דף קכ. ושם) משום שוצר והכא לא שייך כלל וא"כ אמאי הוי דרבי יוסי צר חנינא טועה וי"ל ר'
יוחנן קאמר בכל ענין אין נוקדין צין צמלוה הצאה מחמת ענמה ומשום דאין מקצלין עדות שלא צפני בעל דין ויתומים כשלא צפני בעל
דין דמי כדמוכח בהגוזל צתרא (לקמן דף קכב). גזי * חמורה דרבי ירמיה וצין צמלוה הצאה מחמת אציהם ואפילו צטרט המקויים אין נוקדין
משום שוצר וזררי וא"ת אדפריך משוית ליה לר' יוסי צר חנינא טועה תקשה מר' יוסי צר חנינא אדרבי יוסי צר חנינא דאמר בהגוזל
צתרא (שם): גזי הא דאמר ר' יוחנן וכי מקצלין עדות שלא צפני בעל דין קבלה מיניה ר' יוסי צר חנינא כגון שהיה חולה או עדים חולים
או שהיו עדיו מצקשים ללכת למדינת הים ושלחו לו ולא צא אצל צענין אחר לא וי"ל דשמא הוא מדמה קטנים להא:

דאי אמרת מעליית אפטורופוס ממנעי ורא עבדי. מכלן מדקדק הר"ר חיים דאפטורופוסין לא משלמי אפילו פשעו צשל יתמי דהא הכא
פשע צשור האפטורופוס ואפ"ה מפטרי ומה שהאפטורופוס נשבע ליתמי כדמשמע צהניקין (גיטין דף צג. ושם): היינו שלא עבד כלום
משלהם אצל אין נשבעין שלא פשעו דאפילו פשעו פטורים והר"ר שלמה צבור צ"ר יוסף דקדק דמשלמי צפשיעה מההיא דהמפקד (צ"מ דף
מג: ושם) דההוא תורא דלא ה"ל ככי ושיני וקאמר נימא לאפטורופוס זיל שלים אמר אנא לצקרא מסרתיה משמע דחס פשע משלם
והשתא קשה אהדי ואורי' דודאי מחייב אפטורופוס לשלם צפשיעה ולא ממנעי צין מיניהו אצי יתומים צין מיניהו צית דין כדמפרש
טעמא

כו א מ"י פ"ו מהלכות
מוקי ממון הלכה ד':
כו ב ג מ"י שם הלכה ג:
כז ד מ"י שם הלכה ו'
וע"ש במ"מ:

טעמא בהניזקין (גיטין דף נב: ושם) אבל כאלו דשלל בשביל היטומים ממנין אותו דטוב היה להם שלא היה להם אפוטרופוס אלא בשביל תקנת העולם ממנין אותו כדי שישמור השור שלא יגח אי אמרת דמשלם ממנעי ולא עבדי וצירושלמי בהנזקין אמר ר' יוחנן כרבנן בתמיה אפילו יסבור כאבא שאול דאמר מינוהו ד"ד ישבע בעי ההוא בר אינש למיתב וזוי בגין דמתקרי מהימן כלומר לא ימנע בשביל כך אם יהיה זקוק לפרוע אם ישבע דשמח הוא שנחשב כזקן לנאמן כשד"ד ממנין אותו אבל גבי שור אין נחשב לנאמן בשביל מניו זה שאין זה בשביל תקנת יתומים אלא בשביל שלא יזיק לעולם ואין נחשב אלא כשומר בעלמא ששומר השור שלא יזיק ורבי יוסי ד"ח כאבא שאול אפילו יסבור כרבנן אדם מצריח עלמנו מן השצועה ואין אדם מצריח עלמנו מן התשלומין כלומר בשביל השצועה יהיה מננע שעלולם כריך לישבע שלא עיכב כלום משלהם ונראה דאפילו נאבד דבר משל יתומים שלא ישבע שלא פשע אלא כן יהיו מננעים אבל צוה אין חושש אם יש עדים או אם מודה (י) הוא בעלמנו שפסע לא ימנע אם מוקיקין אותו לשלם: **א** בתם פשיטא. וכ"מ דאשמועי' דמעמידין אפוטרופוס לתם א"כ ה"ל למתני ר' יעקב מחייב ותו לא ומדנקט ח"ג משמע דאיכא פירוש דלא נימא נוק שלם:

ו לא נימא אלא פלגא דמועד. ורבה לא בעי לשנויי הכי מדלא קתני ר' יהודה אומר חייב ג"ש ור' יעקב אומר ח"ג ועוד דמשמע ליה לרבה דכיון דלא נטריה כלל ה"ל למתני אין משלם אלא חצי נוק שזוהו החידוש ומדקאמר משלם ח"ג משמע דקמ"ל דמשלם אפילו ח"ג אבל השתא דנטריה שמירה פחותה חידוש הוא דקמ"ל דמשלם אפילו ח"ג ועוד דמשמע ליה ח"ג מגופו כסתם ח"ג דכלל מקום: **א** דמוקי לה במועד דוקמיה בתם. תימה דמעיקרא הוה פריך אי בתם פשיטא ולא הוה בעי למיתני דתתא לאשמועינן דמעמידין אפוטרופוס לתם כדפי' לעיל דאם כן ה"ל למיתני רבי יעקב מחייב והשתא פריך לאוקמיה בתם וי"ל דהשתא דאסיק אדעתיה דאמר דתמות במקומה עומדת לא מני למתני רבי יעקב מחייב דאיכא פירוש להזכיר ח"ג לאשמועינן דמעמידין אפוטרופוס לתם ואי הוה תני מחייב הוה מוקמינן לה במועד אבל תם פטור דאין מעמידין אפוטרופוס לתם ואיכא פירוש דמשלם לאשמועינן דמועד משלם ג"ש לאפוקי ממ"ד דתמות במקומה עומדת אלא הוה אסיק אדעתיה דתמות כו' פריך שפיר אי בתם פשיטא דאי לאשמועינן מעמידין אפוטרופוס לתם אלא תני מחייב הוה מוקמינן לה בתם דלמועד לא איכא פירוש שור

אפוטרופוס לתם לאשמועינן) ליה צמתינתא צמתינתא הלכך ע"כ קמיתתא נמי צמועד ולא נטריה כלל ומשלם ח"ג דמועות: אלא לרבה דאמר לא פליגי. ואית ליה לר' יעקב מעמידין אפוטרופוס לתם: אדמוקי לה.

ממנעי ולא עבדי. אפוטרופוס: מעליית אפוטרופוס. שלא שמרהו כראוי: וחזרין ונפרעין מן היטומים לני גדלי. דאי לא ממנעי ולא עבדי: חזר לפוטרו. לקמן מפרש מאי קאמר: מאי הרי הוא כסמוסו דקאמר סומכוס. צרישא: אילימא דלא מייעד. בשלש נגיחות לשלם מעלייה כשהועד: הא מדקתני סיפא נפקתה החרש חזר לפוטרו. דקסבר רשות משנה מכלל דמעיקרא אייעד ליה: הרי הוא כסמימוסו. דלא גבי נגיחות תמות מיניה דאין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו: רשות משנה. הרשות שנתנה לה שיגא מידי אפוטרופוס וכנס לרשות בעלים משנה את העדאיתו: ה"ג ר' יעקב משלם ח"ג: במאי עסקינן. דאכטריך ליה למיתני ח"ג ולא תנא רבי יעקב מחייב: אי דעבד ליה שמירה. מעולה ונפרעה צליה או שפרעה לטעין משום הכי פטר ליה מנוק שלם כלל לא בעי לשלומי: ואי דלא עבד ליה שמירה. מעולה כוליה נוק בעי לשלומי: שמירה פחותה. נעל צפניה כראוי ואמרין [לקמן] (ד' נה): דלת שיכולה לעמוד צרות מצויה זהו כראוי והיינו שמירה פחותה אלל רוח שאינה מצויה ואכטריך לאשמועינן דמשתלם ח"ג ולא כולו ולאפוקי מהני תנאי דפליגי בשיליה פירקין [מה:] דאיכא למ"ד דפטור ואיכא דמחייב ליה נוק שלם ואשמועינן הכא דרבי יעקב סבר לה כרבי יהודה דאמר בשיליה פירקין [שם] צמועד סגי ליה בשמירה פחותה דמיתרי ציה קראי ומפטור מנוק שלם ומיהו בחצי נוק מחייב כדאמרין לקמן [שם] לא פטר ר' יהודה אלא על דהעדאה שזו אבל דתמות במקומה עומדת ותם לא סגי ליה בשמירה פחותה דלא מיתרי ציה קראי ואע"ג דהך דתמות מגופיה משתלם אית ליה לר' יעקב מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופיה כרבנן דפליגי עליה דסומכוס לעיל: ולא פליגי. ר' יעקב ורבי יהודה: ולא צייני דאמר פליגי במאי פליגי. אי בתם לא קאמר רבי יהודה ג"ש ואי צמועד ושמירה פחותה הא שמעין ליה לרבי יהודה אפילו צשור של פיקח ח"ג ותו לא ואי יעקב נטריה כלל מאי טעם דר' יעקב: ולא נטריה כלל. וקאמר רבי יהודה ג"ש החצי מן העלייה והחצי מן גופו דשמעין לרבי יהודה לקמן דכל תם ונעשה מועד דתמות במקומה עומדת ומגופו נגזית והאי אע"ג דלית ליה בעלים בני דעה מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו דתמות: ורבי יעקב סבר לה כרבי יהודה צמא. דכל תם ונעשה מועד דתמות במקומה עומדת לגבות מגופו הלכך הכא פטור מלד תמות דבהך פליגי עליה דקסבר אין מעמידין אפוטרופוס לתם כו': בשלמא לאציי דאמר פליגי שפיר. מוקי לה במועד למתנתא קמיתתא דתם ליכא לאוקמא לאשמועינן דמעמידין

ממנעי ולא עבדי רבי יוסי בר הנינא אמר מעליית אפוטרופוס וחזרין ונפרעין מן היטומים לני גדלי ומעמידים להן אפוטרופין לתם לגבות מגופו תנאי היא דתניא שור שנתחרשו בעליו ושנשתמו בעליו ושהלכו בעליו למדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס הרי הוא בתמותו עד שיעידו בו בפני הבעלים וחכ"א מעמידין להן אפוטרופין ומעידין בהן בפני אפוטרופין נתפקח החרש נשתפה השומה והגדיל הקטן ובאו בעליו ממדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סומכוס חזר לתמותו עד שיעידו בו בפני בעלים רבי יוסי אמר הרי הוא בחזקתו אמרו מאי הרי הוא בתמותו דקאמר סומכוס אילימא דלא מייעד כלל הא מדקתני סיפא חזר לתמותו מכלל דאייעד אלא מאי הרי הוא בתמותו הרי הוא בתמימותו דלא מחסרינן ליה אלמא אין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו וחכמים אומרים מעמידין להן אפוטרופוס ומעידין להן בפני אפוטרופוס אלמא מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו וסיפא במאי קמיפלגי רשות משנה איכא בינייהו סומכוס סבר דרשות משנה ור' יוסי סבר רשות אינה משנה ת"ר שור חרש שומה וקטן שנגח רבי יעקב משלם ח"ג ר' יעקב מאי עבידתיה אלא אימא רבי יעקב אומר משלם ח"ג במאי עסקינן אי בתם פשיטא דכ"ע נמי ח"ג הוא דמשלם ואי במועד אי דעבדי ליה שמירה כלל כלל לא בעי לשלומי ואי דלא עבדי ליה שמירה כוליה נוק בעי שלומי אמר רבא לעולם במועד והכא במאי עסקינן דעבדי שמירה פחותה ולא עבדי ליה שמירה מעולה ורבי יעקב סבר לה כרבי יהודה דאמר צד תמות במקומה עומדת וסבר לה כרבי יהודה דאמר מועד סגי ליה בשמירה פחותה וסבר לה כרבנן דאמרי מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו א"ל אביי ולא פליגי והתניא שור של חרש שומה וקטן שנגח ר' יהודה מחייב ור' יעקב אומר ח"ג הוא דמשלם אמר רבה בר עולא מה שמחייב ר' יהודה פירש ר' יעקב ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי אמר ר' ה"ב ע"ב במועד ולא נטריה כלל ר' יעקב סבר לה כר' יהודה בחדא ופליגי עליה בחדא סבר כר' יהודה בחדא דאילו ר' יהודה סבר צד תמות במקומה עומדת ופליגי עליה בחדא דאילו רבי יהודה סבר מעמידין להן אפוטרופוס לתם לגבות מגופו ור' יעקב סבר אין מעמידין ולא משלם אלא פלגא דמועד אמר רב אחא בר אבבי לרבינא בשלמא לאביי דאמר פליגי שפיר אלא לרבה דאמר לא פליגי אדמוקי לה במועד נוקמא בתם אי

א) ז"ל אמרי' יעב"ך,
ב) לקמן מ"א: א) לעיל ית.
לקמן מה"א: ד) כ"ס: ב) דהא
שמעין.

הגהות הב"ח
א) תוס' ד"ה דאי אמרת
וב' או אם יודע הוא
בעלמו שפסע: